

EEN BERG DIE 'CHARLES' HEET

Martine Lejeune, A. Vesaliuslaan 8, B-3500 Hasselt (België)

Op 13 mei, Hemelvaartsdag 1999, is Charles Tihon overleden. Hij was al lang ziek, maar dat leidde bij hem niet tot inactiviteit, integendeel. Hij heeft ook lang geloofd dat hij het gevecht tegen de ziekte zou winnen, net zoals hij alle andere gevechten in zijn leven gewonnen heeft. Het mocht niet zijn. Net 70 jaar oud is hij gestorven, het hoofd nog vol toekomstplannen. De titel voor dit stukje is ontleend aan zijn kleindochter Charlotte, die me vertelde dat voor haar de Sint-Pietersberg altijd 'Papy' zou heten. Voor mij is het dus 'Charles'. Een bijdrage over de betekenis van Charles voor de Belgische Sint-Pietersberg.

HET BEGIN

We schrijven anno 1959 als Charles samen met echtgenote Jeanine in Eben komt wonen. 'Toevallig', zoals ze zelf zeggen. Omdat ze toch ergens moesten wonen, omdat ze een collega hadden die in Eben woonde en omdat ze de vallei van de Beneden-Jeker wel mooi vonden. Toeval? Wie dat geloven wil, mag. Ikzelf heb de neiging het enigszins anders te zien.

In de daarop volgende jaren verkenden ze al wandelend de streek. Een van die wandelingen bracht hen naar een gebied waarvan de pracht en de floristische rijkdom hen versted deden staan. Jammer genoeg zagen ze er ook het begin van een groeve. Pas enkele jaren later, toen de groeve al een flink stuk had weggehaald, ontdekte Charles dat het gebied, 'Heyoul' al in 1949 als landschap geklasseerd (beschermd) was. Ondanks die klassering had de provinciale overheid toch de exploitatie van de groeve toegelaten. Rond die tijd maakt Charles kennis met apotheker J. Petit uit Wonck, die hem verder inwijdt in de rijkdommen van Heyoul.

Voor Charles was toen duidelijk dat hier actie moest ondernomen worden en dat hijzelf die actie zou ondernemen. Er werd contact opgenomen met het gemeentebestuur en nauwelijks een jaar later lag er al een overeenkomst tussen de gemeente en Réserves Naturelles: het gebied Heyoul werd voor een

periode van 90 jaar verpacht als natuurreservaat. Als dat geen grootse slag is! Een slag die je maar een keer kunt slaan, blijkt nu. We schrijven anno 1973.

EN VERDER

De oprichting van het natuurreservaat Heyoul was het eerste succes dat Charles boekte. Hiermee waren echter, ook voor Heyoul, niet alle moeilijkheden van de baan. De champignonkweker die zich installeerde in de grotten en groevegangen, zit er illegaal, nog steeds, ondanks herhaalde tussenkomsten van Charles. En pas sinds 1983 mag er op Heyoul niet meer gejaagd worden, weer omdat Charles niet kon aanzien dat de overeenkomst met Réserves Naturelles geschonden werd.

Intussen werd ook slag geleverd om andere gedeelten van de Belgische Sint-Pietersberg. Allemaal gevechten, allemaal gevoerd door Charles, meestal alleen. En ook allemaal gewonnen door Charles, meestal alleen. Zo ging het vaak in die jaren: enkelingen richtten uit bevoegenheid en enthousiasme reservaten op, die ze achteraf aan de natuurverenigingen 'cadeau' gaven.

So Hé, Dessus le Long Thier, Coqré Thier, Thier à la Tombe, Coteau du tunnel en Derrière la Vaux worden in de loop van de ze-

ventiger jaren allemaal natuurreservaat. In 1978 ondertekent Réserves naturelles een overeenkomst met de gemeente Visé die de oprichting van de reservaten op de Maasflank inhoudt. In 1981 wordt de Maasflank ook geklasseerd. In datzelfde jaar koopt Réserves naturelles een klein gedeelte van het Bois d'Enis en het jaar daarop wordt een klein akkeronkruidreservaatje opgericht. In 1987 volgt de klassering van de Thier à la Tombe.

HET BEHEER

Logischerwijze wordt Charles in 1973, direct na de oprichting van Heyoul, conservator (terreinbeheerder) van het gebied. Vrijwillig, wel te verstaan!

Al snel wordt duidelijk dat de oprichting van reservaten een eerste stap is, ze reservaatwaardig houden een tweede.

De hellingen, al een paar decennia zonder enig beheer, sloegen aan een ongelooflijk tempo dicht met allerhande opslag; vooral Eenstijlige meidoorn en Zomereik waren hier favoriet. Charles, nog steeds alleen, is toen zelf beginnen beheren: zo nu en dan maaide hij enkele vierkante meter met een sikkel of kapte hij enkele bomen. Onbegonnen werk natuurlijk. In 1975 en 1976 kwamen twee eenmalige hulpacties, de eerste van een groep bosarbeiders van een Ardens canton, de tweede van vrijwilligers van afdeling Bree van de vereniging De Wielewaal.

Na een eerste, nietszeggende ontmoeting in 1976, maakte ik in 1978 voorgoed kennis met Charles. Hij leidde ons, een groep jeugdbonders rond op de Sint-Pietersberg en wat hij vertelde over het dichtgroeien van de graslanden, zagen wij natuurlijk ook. In 1979 zorgde ik ervoor dat de Jeugdbond haar eerste beheerswerkkamp hield op de Sint-Pietersberg. Charles geloofde zijn ogen niet: een groep jonge vrijwilligers, even bezeten van de Berg als hij! Hij kwam iedere dag meehelpen en iedere avond was hij op de kampplaats te vinden, vooral om te vertellen en met ons te kletsen. Dat laatste bleef. We vonden het namelijk niet voldoende om alleen de handen uit de mouwen te steken, maar wilden ook

het gevoerde beheer evalueren en bespreken. Algauw waren een paar van ons kind aan huis in Eben en daar werd aardig wat afgepraat en overlegd, over maaien, over schapen, over orchideeën, enz. Charles genoot van die contacten: na jaren van eenzame acties, kon hij eindelijk zijn passies delen met anderen die even geïnteresseerd waren. En bleven!

Na dat ene kampje kwamen er nog, en nog, want tot vandaag toe blijft de Jeugdbond heel wat beheerswerk doen op de Sint-Pietersberg. Dit jaar is er dus een twintigste verjaardag te vieren. Op een berg die voor velen Charles heet.

DE BEHEERSCOMMISSIE GEER

Een van Charles' grote vreugden was dat er zich, met Jean-Louis Gathoye en Rudi Vanherck als eersten, een groepje Waalse en-

thousiastelingen rond de Sint-Pietersberg en de Jekervallei vormde. Als gevolg daarvan neemt Réserves naturelles de laatste jaren ook een deel van het beheerswerk voor haar rekening door het organiseren van werkweekends waar heel wat vrijwilligers op afkomen. En tenslotte heeft Charles het ook nog kunnen meemaken dat er rond de hellingen van Heyoul en de Jekervallei een heuse beheerscommissie opgericht werd, waar hij de voorzitter van was. Eindelijk had hij een groep om mee samen te werken, een groep die zijn levenswerk verder wou zetten.

TOT SLOT

Vaarwel, Charles, het is een vreemde Berg, jouw Berg zonder jou, veel minder aantrekkelijk. Maar dankzij jouw werk hebben we een reuze gebied om verder aan te werken. En dat zullen we doen ook!

Een typisch beeld: Charles (de man die hier het hoogst staat) met een groep jonge mensen op de St. Pietersberg (foto: Willy Verbeke).

EN TENSLOTTE

En tenslotte wou Charles geen bloemen bij zijn begrafenis. Hij vond dat het geld beter kon besteed worden, aan de Sint-Pietersberg bijvoorbeeld. Om Charles te gedenken heeft Réserves naturelles een speciaal fonds opgericht, dat ten goede moet komen aan de reservaten van Heyoul. Iedereen kan als herinnering aan Charles een bijdrage leveren door een gift te storten op rekeningnummer 000-0083431-11 van Réserves naturelles te Brussel of op de ABN-AMRO bankrekening 44-53-76-988 van Rudi Vanherck te Lixhe-Visé, telkens met vermelding 'Charles Tihon'. Alvast bedankt, de Sint-Pietersberg zal er wel bij varen.